

Panun rakinoita

Äitien päivä. — Toukokuun kahdestoista.

Tänään on Äitien päivä ja huomenna on Kukanpäivä. En tiedä olenko ennen liittänyt näitä päiviä yhteen, mutta minusta tuntuu, että Kukanpäivän täytyisi aina olla Äitien päivänä tai päinvastoin, jotta siten kaikkivaltias almanakkakin ikäänkuin osoittaisi kunnioitustaan Äidille. Äiti on kaiken perusta, luotettava ja vahva perusta. Hänessä on jotain samaa kuin keväisessä luonnossa, luovaa, voimaa antavaa, tulevaisuutta lupaavaa. Paistakoon keväinen aurinko tänään, äitien kunniaksi. Sillä äiti on niinkuin aurinko. Silloin kun hän hymyilee tartuttaa hän hymynsä kaikkiin, kun hän murehtii — niin, kun hän on murheellinen — jospa me, isät, miehet ja pojat muistaisimme kuinka paljon me voimme tehdä, jotta hänen ei tarvitsisi murehtia.

Koettakaamme muistaa edes tämä tänä Äitien päivänä, kukanpäivän aattona.

Edessäni pöydällä on Snellmanin elämänkerta. Olen sitä selaillut niiltä osiltaan, jotka kertovat tulevan suurmiehen ensimmäisistä ulkomaanmatkoista, hänen filosofisista opinnoistaan Saksassa ja kirjallis-filosofisesta sanomalehtimiestoiminnastaan Tukholmassa. Tänä ajankohtana, hie-man yli sata vuotta sitten, silloinen maisteri ja dosentti Snellman ikäänkuin isänmaataan paenneena kypsy-teli tulevaisuudensuunnitelmiaan vanhan Tukholman kirjallisesti antoisassa ilmapiiirissä. Erikoisen selvästi näyttää hän, Tukholman vilkkaan henkisen elämän vastapainona, tajunneen oman maansa olojen ahtauden ja nuoren sivistyksemme sivistysrintamamme kapeuden. Kourallinen miehiä, hekin melkein poikkeuksetta äidinkieleltään ruotsinkielisiä, vaalimassa suomalaisen kansan toiskielisen kansanennemmistön tarpeita.

Ennen kaikkea tuntuu Snellman kiinnittäneen huomionsa sivistysrintamamme kapeuteen ja hengenviljelyksemme vieraskielisyyteen, kaksi epäkohtaa, joiden korjaamiseksi hän

siifä pitäen omisti parhaat voimansa. Vuosista 1839—42 lähtien voidaan katsoa Snellmanin kulttuuripoliittisen ohjelman — täysin nykyaikaisessa mielessä — suomalaisen sivistyneistön tärkeys, oman kirjallisuuden saaminen jne. hahmoittuneen.

On turha tässä käydä selostamaan JVS:n elämäntyötä, joka samalla on laajemman johdonmukaisen suomalaisen kulttuuripoliittikan historiaa, niinkuin sitä aikaisemmin oli ollut aina Jusleniuksesta ja Porthanista asti. Se tunnetaan eikä sitä — kuitenkin riittävästi tunneta. Tuntuu välillä siltä, että Snellman uhkaa muuttua pystiksi eikä meillä siihen ole varaa. Me tarvitsemme Snellmanin johdonmukaista suomalaiskansallista mielenlaatua ohjenuoraksemme niin henkisessä kuin taloudellisessa jälleenrakennustyössämme. Hengenviljelyksemme vieraskielisyydestä ei ole enää pelkoa, mutta olot ja vaatimukset ovat kasvaneet, niin että sivistysrintamamme vieläkin on liian kapea. Muistakaamme tämä tänä Snellmanin päivänä, 140 vuotta hänen syntymänsä jälkeen.